

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **B.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou V., so sídlom v B., proti povinnej **Z.**, bývajúcej v O., **pre vymoženie 331,94 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 16 Er 3456/2012, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 31. júla 2013 sp. zn. 16 CoE 178/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená 18. septembra 2012 podala súdnej exekútorke Mgr. J. návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 331,94 Eur s príslušenstvom a trov exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok, vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., so sídlom v B., z 30. mája 2012, sp. zn. W., ktorým bola žalovanej Z. uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi B. istinu 331,94 Eur s príslušenstvom. Súdna exekútorka požiadala Okresný súd Prievidza o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Prievidza uznesením z 2. októbra 2012 č.k. 16 Er 3456/2012-14 zamietol žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Po preskúmaní rozhodcovského rozsudku, úverovej zmluvy a úverových zmluvných podmienok dospel k záveru, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie treba zamietnuť, lebo sa prieči zákonu. Vychádzal z toho, že úverová zmluva je spotrebiteľskou zmluvou a na vec treba aplikovať tak špeciálnu právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj všeobecnú úpravu danú ustanoveniami Občianskeho

zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Súčasťou úverovej zmluvy bola rozhodcovská doložka, v zmysle ktorej budú všetky spory účastníkov daného právneho vzťahu rozhodované pred vyššie označeným rozhodcovským súdom, rozhodnutia ktorého budú pre obe strany konečné a záväzné. Táto doložka nebola dojednaná individuálne a spotrebiteľovi znemožňuje vyriešiť spor medzi účastníkmi inak, ako v rozhodcovskom konaní. To odôvodňuje záver o neprijateľnosti uvedenej rozhodcovskej doložky (nekalej podmienky v zmysle čl. 3 ods. I v spojení s bodom 1 písm. q/ Prílohy č. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Rozhodcovská doložka v danej veci je neprijateľná zmluvná podmienka, prieči sa dobrým mravom a výkon práv a povinností z nej je v rozpore s dobrými mravmi a princípmi ochrany spotrebiteľa. Spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa, preto postupujúc podľa § 45 ods. 1, 2 zákona o rozhodcovskom konaní žiada súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zamietol.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oprávnenej uznesením z 31. júla 2013 sp. zn. 16 CoE 178/2012 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie oprávnenej nie je dôvodné a uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pretože je vo výroku vecne správne. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia dodal, že rozhodcovská doložka sa javí ako absolútne nevyvážená a nekalá. Rozhodcovské rozsudky, ktoré sa zakladajú na takýchto zmluvných ustanoveniach sa preto považujú za protiprávne, čím dochádza k narušeniu, Smernicou Rady 93/13/EHS sledovanej rovnováhy, medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Predmetná zmluva o úvere, ktorá bola uzavretá 21. decembra 2007, je typizovanou spotrebiteľskou zmluvou. Súčasťou zmluvy o úvere, boli obchodné podmienky, ktoré povinná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred. Preto na vec bolo nepochybne potrebné aplikovať ustanovenia či už Občianskeho zákonníka, Zákona o ochrane spotrebiteľa, alebo aj iných predpisov, účelom ktorých je ochrana spotrebiteľa a jeho práv.

Konštatoval, že postup súdu prvého stupňa bol v súlade s ustanovením § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

Toto uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, v ktorom žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu buď zmeniť tak, že dovolací súd „poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie“, alebo zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podané dovolanie odôvodnila tým, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Tieto procesné vady vyvodzovala dovolateľka z toho, že rozhodcovský súd rozhodoval v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a v zásade nie sú oprávnené preskúmavať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje v tam vymenovaných prípadoch zastaviť exekučné konanie, nie však zamietnuť žiadosť o poverenie na vykonanie exekúcie. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť a je vykonateľný. Súdy preto pri posudzovaní splnenia procesných predpokladov, za ktorých môže byť exekútor poverený vykonaním exekúcie, nemali zákonný podklad pre opätovné posudzovanie toho, čo už bolo predmetom skúmania rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní. Dovolanie ďalej odôvodňovala aj tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a odňala sa oprávnenej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Právo na (nútený) výkon rozhodnutia je integrálnou súčasťou práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol v danom prípade pripojený k návrhu na vykonanie exekúcie, je vykonateľný tak po formálnej, ako aj materiálnej stránke. Tým, že ho súdy odmietli vykonať, neprípustne zasiahli do práva oprávnenej na súdnu ochranu, odňali jej spravodlivosť a možnosť pred exekučným súdom konať. Konanie sa zaťažilo aj tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/ až c/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka predovšetkým tvrdí, že súdy rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Táto námietka dovolateľky, výslovne ani nešpecifikovaná v dovolaní, nie je opodstatnená.

Pri posudzovaní existencie vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. (rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov) dovolací súd vychádzal z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, ako i z ustanovenia § 104 ods. 1, druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

O žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nepochybne rozhoduje súd (§ 44 ods. 1, 2 a 3 Exekučného poriadku).

Dovolateľka tiež namieta, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). So zreteľom na to dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k dovolateľkou tvrdenej procesnej vade.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

V danom prípade súdy rozhodli v štádiu exekučného konania, v ktorom súd posudzuje splnenie procesných predpokladov, za ktorých sa súdnemu exekútorovi udeľuje poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku). Zo spisu nevyplýva, že by o rovnakej žiadosti toho istého exekútora na udelenie poverenia na vykonanie identickej exekúcie týkajúcej sa rovnakých účastníkov bolo už prv rozhodnuté. To vedie k záveru, že uvedená námietka dovolateľky je neopodstatnená. Prekážku rozsúdenej veci pre exekučné konanie netvorí právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak exekučný súd skúma, či exekučný titul vydaný vo forme rozhodcovského rozsudku je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou súdneho sporového konania, totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať vykonaním exekúcie. Rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného (vymáhacieho konania), preto ním nemôže byť založená prekážka tzv. „duplicitnej“ exekúcie.

Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p.

Oprávnená v dovolaní tvrdí, že v konaní došlo tiež k procesnej vade v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. (t.j. že súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný). Uvedené ustanovenie dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie (porovnaj aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 3 Cdo 56/2005, 3 Cdo 186/2009 a 1 Cdo 180/2010). V predmetnom exekučnom konaní nejde o prípad, že by exekučný súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Exekučné konanie sa začína na návrh (§ 36 ods. 1 Exekučného poriadku).

Obsah spisu potvrdzuje, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie (č.l. 2 spisu). Jej dovolacia námietka, že v konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., nemá preto žiadne opodstatnenie.

Podľa názoru oprávnenej jej súdy v exekučnom konaní odňali možnosť konať. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Oprávnená v dovolaní naznačuje, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo nesprávnym procesným postupom súdov pri posudzovaní podkladov pre rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora, aby ho súd poveril vykonaním exekúcie. Dovolací súd k tomu uvádza, že po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného. Záverom tejto časti dovolací súd konštatuje, že zo spisu nevyplýva, že by procesný postup súdov v danej veci v zmysle vyššie uvedených ustanovení bol nesprávny a že by viedol k oprávnenou namietanej procesnej vade.

O procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide tiež v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené predpoklady; takým zamietnutím sa oprávnenému v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia. Dovolací súd preto skúmal, či nejde o tento prípad.

Pre účely preskúmvanej veci treba uviesť, že doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 zákona č. 244/2002 Z.z., má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z.z.). Tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov (§ 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.). Vzhľadom na vyššie uvedené je exekučný súd povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom, a iný prístup, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok; prípady ďalších exekučných titulov uvádza § 41 ods. 2 Exekučného poriadku.

Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia – jednak určitosti, zrozumiteľnosti a presnosti označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd

oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu (porovnaj R 47/2012). Na druhej strane ale treba mať na zreteli, že ak oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd – tak v prípade rozsudku všeobecného súdu, ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu – povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku); v rámci toho exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou vydať takýto rozsudok.

Pri skúmaní, či rozhodnutie rozhodcovského súdu uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je vykonateľné, je exekučný súd oprávnený riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.).

Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (porovnaj R 46/2012). Pokiaľ by exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Vo svojej podstate by išlo o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, nenamietal v rozhodcovskom konaní neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná.

Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či bola (platne) uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu. Exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený

rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor; pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd (viď R 46/2012).

V danom prípade oprávnená k návrhu na vykonanie exekúcie pripojila rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri R.R. z 30. mája 2012 sp. zn. W., ktorým bola povinnej uložená povinnosť zaplatiť oprávnenej do 3 dní 331,94 Eur s príslušenstvom. V tomto rozhodcovskom rozsudku sa uvádza, že „rozhodcovský súd má právomoc rozhodovať o žalobe doručenej žalobcom (pozn. oprávnenu), pretože sa jedná o spor medzi žalobcom, právnym nástupcom banky a žalovanou (pozn.: povinnou) ako zmluvnými stranami zmluvy o úvere. Žalovaná (povinná) v zmysle článku 3 ods. 1 zmluvy o úvere svojím podpisom potvrdila, že sa oboznámila s OP pre úver a súhlasila s ich obsahom, prijíma návrhy v nich predložené a potvrdzuje ich prevzatie. Podľa bodu 11.2 OP pre úver sa zmluvné strany dohodli, že akékoľvek spory vzniknuté zo zmluvy o úvere a OP pre úver budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody žalovaná (povinná) prijala návrh banky na riešenie vzájomných sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich so zmluvou o úvere a OP, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy o úvere alebo OP, v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R.R.“.

Zmluvné dojednanie, na ktoré v uvedenej časti poukázal označený rozhodcovský rozsudok, treba považovať za rozhodcovskú doložku (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Keďže sa účastníci dohodli, že všetky ich spory budú riešené výlučne v rozhodcovskom konaní, postupovali súdy nižších stupňov správne, pokiaľ pristúpili k skúmaniu, či predmetné ustanovenie nepredstavuje neprijateľnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve.

Súdy nižších stupňov v preskúmvanej veci zohľadnili Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Táto smernica bola implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky 1. apríla 2004 zákonom č. 150/2004 Z.z. z 2. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (do ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka). Dovolací súd konštatuje, že súdy vo svojich rozhodnutiach aplikovali správny vnútroštátny predpis, ktorého výklad uskutočnili v súlade so smernicou Rady 93/13/EHS.

Dovolací súd pripomína, že Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-40/08 vo veci Asturcom Telecomunicaciones SL. v. Christina Rodríguez Nogueira vyslovil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy, ako aj to, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky. Podľa názoru zaujatého týmto súdnym dvorom sa má Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

V danom prípade nemohli vzniknúť pochybnosti o spotrebiteľskom charaktere uzatvorenej zmluvy o úvere, pretože právna predchodkyňa oprávnenej poskytla povinnej úver v rámci vykonávania svojej obchodnej činnosti, túto finančnú službu prijala povinná (ako spotrebiteľ), ktorá bola pri uzatváraní zmluvy o úvere jednoznačne v pozícii slabšej zmluvnej strany a nemala možnosť osobitne vyjednať rozhodcovskú doložku, ktorá bola súdmi nižších stupňov (správne) posúdená ako nekalá. I keď zákon č. 150/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (tento zákon nadobudol účinnosť 1. apríla 2004, teda pred uzatvorením zmluvy o úvere) zmluvy uzatvorené podľa iných zákonov za spotrebiteľské priamo neoznačuje, treba mať na zreteli, že uvedená právna úprava nemá taxatívny charakter, a preto bola v danej veci po zohľadnení všetkých ostatných kritérií exekučným súdom aplikovaná správne. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia (neprijateľné podmienky), ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; takéto ustanovenia spotrebiteľských zmlúv Občiansky zákonník označuje za neplatné. Takým je aj zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľa núti, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Keďže neplatný právny úkon (v danom prípade rozhodcovská doložka) nevyvoláva zamýšľané právne účinky, bolo potrebné v exekučnom konaní vychádzať z toho, že právna predchodkyňa oprávnenej sa s povinnou platne nedohodli na tom, že ich vzájomné spory budú riešené v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskou doložkou, ktorá vykazuje znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neplatného zmluvného dojednania (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) nemohla byť založená právomoc rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť žalobu oprávnenej proti povinnej vo veci sp. zn. W. vedenej pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R.R. Na základe toho dovolací súd konštatuje, že sudy nižších stupňov predmetný rozhodcovský rozsudok správne nepovažovali za vykonateľný exekučný titul (§ 41 až 46 Exekučného poriadku).

Podľa názoru dovolacieho súdu nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Je nepochybné, že jedným z aspektov na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové, relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 3 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

V preskúmvanej veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou predloženú listinu preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, sám na zdôraznenie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa uviedol ďalšie argumenty a tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami oprávnenej uvedeními v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávnenej, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nemohlo byť vyhovie žiadosti požadovanej súdnym exekútorom. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešnú oprávnenú neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek oprávnenej.

Možno zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v procesnej situácii, v ktorej pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

K námietke oprávnenej, že v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd opakuje, že procesná vada tejto povahy je dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť iba vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci vid' § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.).

Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' R 54/12).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou (§ 237 písm. a/, d/, e/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie

oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie ods. 2 tohto ustanovenia, keďže povinnej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. marca 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová